

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ مُحَمَّدٌ عَلَى رَسُولِهِ الْوَلِيُّ وَعَلَى عَبْدِ الْمَسِيحِ الْمَوْعُودِ

ਖੁਲਾਸਾ ਖ਼ਤਬਾ ਜੁਮਆ 22.07.2016

ਵੱਲੋਂ : ਨਜ਼ਾਰਤ ਨਸ਼ਰੋ ਇਸ਼ਾਅਤ ਕਾਦੀਆਂ

ਹਜ਼ਰਤ ਮੁਹੱਮਦ ਸਲੱਲੱਹੁ ਅਲੈਹਿ ਵਸਲਾਅਮ ਦੇ ਸਹਾਬਾ ਅਜਿਹੇ ਖ਼ੁਸ਼ਕਿਸਮਤ ਸਨ ਕਿ ਜੱਦ ਆਪਣੀ ਅਵਸਥਾ ਉੱਪਰ ਗ਼ੌਰ ਕਰਕੇ ਫ਼ਿਕਰਮੰਦ ਹੁੰਦੇ ਤਾਂ ਆਪ ਜੀ ਦੀ ਸੰਗਤ ਵਿੱਚ ਚਲੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਫਿਰ ਹਜ਼ਰਤ ਮੁਹੱਮਦ ਸਲੱਲੱਹੁ ਅਲੈਹਿ ਵਸਲਾਅਮ ਦੀ ‘ਕੁਵੱਤੇ ਕੁਦਸੀ’ (ਪਵਿੱਤਰ ਸ਼ਕਤੀ) ਕਰਕੇ ਆਪਣਾ ਨਿਵਾਰਣ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਸਨ, ਪਰ ਸਾਨੂੰ ਤਾਂ ਇਸ ਫਿਕਰ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਹੋਇਆ ਆਪਣੀਆਂ ਇਬਾਦਤਾਂ, ਦੁਆਵਾਂ ਤੇ ਇਸਤਗ਼ਫ਼ਾਰ ਨੂੰ ਸਦਾ ਧਾਰਣ ਕੀਤੇ ਰਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਰਾਹੀਂ ਹੀ ਆਪਣਾ ਇਲਾਜ ਕਰਦੇ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ।

ਸਯੱਦਨਾ ਹਜ਼ਰਤ ਅਮੀਰੁਲ ਮੋਮਿਨੀਨ ਖ਼ਲੀਫ਼ਾਤੁਲ ਮਸੀਹ ਖ਼ਾਮਿਸ ਅਯੱਦਾਹੁਲੱਹ ਤਆਲਾ ਬਿ ਨਸਰਿਹਿਲ ਅਜ਼ੀਜ਼ ਦੇ ਜੁਮਏ ਦੇ ਖ਼ਤਬੇ ਦਾ ਸਾਰ ਜੋ ਆਪ ਜੀ ਨੇ 22 ਜੁਲਾਈ 2016 ਈ. ਨੂੰ ਮਸਜਿਦ ਬੈਤੁਲ ਫ਼ਤੂਹ ਲੰਦਨ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ।

ਤਸੱਹੁਦ, ਤਊਜ਼ ਅਤੇ ਸੂਰਤ ਫ਼ਾਤਿਹਾ ਦੀ ਤਲਾਵਤ ਦੇ ਬਾਦ ਹਜ਼ੂਰ ਅਨਵਰ ਅਯੱਦਾਹੁਲੱਹ ਤਆਲਾ ਬਿ ਨਸਰਿਹਿਲ ਅਜ਼ੀਜ਼ ਨੇ ਫ਼ਰਮਾਇਆ :

ਹਜ਼ਰਤ ਮਸੀਹ ਮੋਊਦ ਅਲੈਹਿ ਸਲਾਮ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਮਿਹਨਤ ਦੀ ਆਦਤ ਅਤੇ ਸਵਾਸਥ ਨੂੰ ਬਣਾਈ ਰਖਣ ਅਤੇ ਸ਼ਰੀਰ ਨੂੰ ਚੁਸਤ ਰਖਣ ਲਈ ਆਪ ਜੀ ਦਾ ਕੀ ਆਮ ਨੀਯਮ ਸੀ, ਇਸ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਹਜ਼ਰਤ ਮੁਸਲਿਹ ਮੋਊਦ ਰਜ਼ੀ ਅਲੱਹਿ ਅਨਹੁ ਫ਼ਰਮਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਆਪ ਕਦੇ ਵੀ ਸੁਸਤ ਨਹੀਂ ਸਨ ਸਗੋਂ ਅਤਿਅੰਤ ਮਿਹਨਤੀ ਸਨ ਅਤੇ ਏਕਾਂਤ ਪ੍ਰੇਮੀ ਹੁੰਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਵੀ ਮਿਹਨਤ ਤੋਂ ਘਬਰਾਉਂਦੇ ਨਹੀਂ ਸਨ ਅਤੇ ਕਈ ਵਾਰ ਅਜਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਆਪ ਨੂੰ ਜੱਦ ਕਿਸੇ ਸਫ਼ਰ ਉੱਪਰ ਜਾਣਾ ਪੈਂਦਾ ਤਾਂ ਸਵਾਰੀ ਦਾ ਘੋੜਾ ਨੌਕਰ ਹੱਥ ਅੱਗੇ ਰਵਾਨਾ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਅਤੇ ਆਪ ਪੈਦਲ ਹੀ ਵੀਹ ਪੰਝੀ ਮੀਲ ਦੀ ਯਾਤਰਾ ਕਰਕੇ ਟੀਚੇ ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਜਾਂਦੇ ਸਗੋਂ ਅਧਿਕਤਰ ਆਪ ਪੈਦਲ ਹੀ ਸਫ਼ਰ ਕਰਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਸਵਾਰੀ ਉੱਪਰ ਘੱਟ ਹੀ ਚੜ੍ਹਦੇ ਅਤੇ ਇਹ ਆਦਤ ਪੈਦਲ ਚਲਣ ਦੀ ਆਪ ਜੀ ਨੂੰ ਅਖੀਰ ਉਮਰ ਤੱਕ ਸੀ ਅਤੇ ਸਤੱਰ ਸਾਲ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਜੱਦ ਕਿ ਆਪ ਨੂੰ ਕੁਝ ਸਖ਼ਤ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਨੇ ਘੇਰਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਧਿਕਤਰ ਆਪ ਸੈਰ ਸਪਾਟੇ ਲਈ ਜਾਂਦੇ ਅਤੇ ਚਾਰ ਪੰਜ ਮੀਲ ਪ੍ਰਤੀਦਿਨ ਫਿਰ ਆਉਂਦੇ ਅਤੇ ਕਈ ਵਾਰ ਸੱਤ ਮੀਲ ਪੈਦਲ ਫਿਰ ਲੈਂਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਬੁਢੇਪੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਾ ਹਾਲ ਆਪ ਵਰਨਣ ਕਰਦੇ ਸਨ ਕਿ ਕਈ ਵਾਰ ਸਵੇਰ ਦੀ ਨਮਾਜ਼ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਠਕੇ ਸੈਰ ਲਈ ਚੱਲ ਪੈਂਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਵਡਾਲਾ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਜੋ ਕਾਦੀਆਂ ਤੋਂ ਲਗਭਗ ਸਾਢੇ ਪੰਜ ਮੀਲ ਦੀ ਦੂਰੀ ਉੱਪਰ ਇਕ ਪਿੰਡ ਹੈ ਸਵੇਰੇ ਦੀ ਨਮਾਜ਼ ਦਾ ਸਮਾਂ ਹੁੰਦਾ ।

ਸੋ, ਇਹ ਨਮੂਨਾ ਹੈ ਸਾਡੇ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜੀਵਨ ਵਕਫ਼ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ ਜਿੰਨ੍ਹਾ ਦੇ ਸੁਪੁਰਦ ਜਮਾਤ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦਾ ਕੰਮ ਹੈ ਜਿੰਨ੍ਹਾ ਵਿੱਚ ਮੁਰੱਬੀ ਪਹਿਲੇ ਨੰਬਰ 'ਤੇ ਹਨ ਕਿ ਆਪਣੀ ਸਿਹਤ ਦੇ ਬਣਾਈ ਰਖਣ ਅਤੇ ਸਖਤ ਜਾਨੀ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਵਰਜਿਸ਼ ਜਾਂ ਸੈਰ ਦੀ ਨਿਰੰਤਰ ਆਦਤ ਪਾਉਣ । ਜੇਕਰ ਸੈਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਸਮੇਂ ਦੀ ਘਾਟ ਕਰਕੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਰਣ ਕਰਕੇ ਤਾਂ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਵਰਜਿਸ਼ ਲਈ ਅਵਸ਼ ਕਢਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ।

ਹਜ਼ੂਰ ਅਨਵਰ ਨੇ ਫ਼ਰਮਾਇਆ : ਸਾਡੇ ਮੁਰੱਬੀ ਅਤੇ 'ਵਾਕਫ਼ੀਨ ਜ਼ਿੰਦਗੀ' (ਧਰਮ ਖ਼ਾਤਰ ਜੀਵਨ ਵਕਫ਼ ਕਰਨ ਵਾਲੇ) ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਨ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀ ਵਰਜਿਸ਼ ਜ਼ਰੂਰ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਇਹਨਾ ਪਛੱਮੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਰੋਗ ਯੁਕਤ ਤੇ ਅਸਵਾਸਥ ਗ਼ਜ਼ਾ ਵੀ ਬਹੁਤ ਆਮ ਹੈ ਇਸ ਤੋਂ ਬਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ । ਮੁਰੱਬੀ ਨੂੰ ਥੋੜਾ ਬਹੁਤ ਖਾਣਾ ਪਕਾਉਣਾ ਵੀ ਆਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ । ਇਹ ਮੈਂ ਕੇਵਲ ਆਪਨੂੰ ਨਸੀਹਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸਗੋਂ ਮੈਂ ਆਪ ਵੀ ਵਰਜਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਬਕਾਇਦਗੀ ਨਾਲ ਰੱਬ ਦੀ ਮਿਹਰ ਕਰਕੇ । ਬਹਿਰਗਾਲ ਸਾਨੂੰ ਸਵਸਥ 'ਵਾਕਫ਼ੀਨ ਜ਼ਿੰਦਗੀ' ਅਤੇ ਮੁਰੱਬੀ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਇਸ ਪੱਖੋਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਖ਼ਿਆਲ ਰਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਸਿਹਤ ਤੋਂ ਲਾਪਰਵਾਹ ਅਤੇ ਸੁਸਤ ਨ ਹੋਣ ਤਾਂ ਜੋ ਆਪਣੇ ਕੰਮਾਂ ਨੂੰ ਚੰਗੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਿਰੇ ਚਾੜ੍ਹ ਸਕਣ ।

ਕਈ ਵਾਰ ਕੁਝ ਲੋਕ ਬਹੁਤ ਚਿੰਤਾ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸਾਡੀ ਨੇਕੀ ਦੀ ਹਾਲਤ ਇਕ ਜਿਹੀ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦੀ, ਬਹੁਤ ਚਿੰਤਾ ਹੈ, ਇਹ ਬਹੁਤ ਚੰਗੀ ਗੱਲ ਹੈ ਇਸ ਪੱਖੋਂ ਕਿ ਮਨੁੱਖ ਆਪਣੇ ਜਾਇਜ਼ਾ ਲੈਂਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਹਾਲਤ ਜੋ ਮੇਰੇ ਵਿੱਚ ਨੇਕੀ ਦੀ ਕਮੀ ਦੀ ਹੈ ਇਕ ਕਿਉਂ ਹੋਈ ਅਤੇ ਇਹ ਚਿੰਤਾ ਹੋਵੇ ਕਿ ਬਹੁਤੀ ਦੇਰ ਨ ਰਹੇ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਇਲਾਜ ਦੀ ਚਿੰਤਾ ਕਰੇ । ਤਾਂ ਇਹ ਬਹੁਤ ਚੰਗੀ ਗੱਲ ਹੈ ਪਰ ਕਈ ਵਾਰ ਇਹ ਵੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕੋਈ ਬੁਰਾਈ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਸਗੋਂ ਨੇਕੀ ਹੋਰ ਬਹੁਤੀ ਨੇਕੀ ਅਤੇ ਘੱਟ ਨੇਕੀ ਦੀ ਜੋ ਹਾਲਤ ਹੈ ਉਹ ਆਉਂਦੀ ਜਾਂਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ । ਹਜ਼ਰਤ ਮੁਹੰਮਦ ਸਲਲੱਹੁ ਅਲੈਹਿ ਵਸਲਅਮ ਦੇ ਪਾਸ ਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਆਇਆ ਆਪ ਦੇ ਇਕ ਸਹਾਬੀ ਆਏ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ, ਹੇ, ਰਸੂਲੁਲੱਹ ! ਮੈਂ ਤਾਂ ਮੁਨਾਫ਼ਕ ਹਾਂ ਮੈਂ ਜੱਦ ਆਪ ਜੀ ਦੇ ਪਾਸ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਬੈਠਦਾ ਹਾਂ ਤਾਂ ਮੇਰੀ ਹਾਲਤ ਹੋਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜੱਦ ਆਪ ਜੀ ਦੀ ਸਭਾ ਵਿੱਚੋਂ ਉਠਕੇ ਚਲਾ ਜਾਂਦਾ ਹਾਂ ਤਾਂ ਮੇਰੀ ਹਾਲਤ ਹੋਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ । ਅਰਥਾਤ ਨੇਕੀ ਦੀ ਅਤੇ ਦਿਲ ਦੀ ਪਵਿੱਤਰਤਾ ਦੀ ਹਾਲਤ ਉਹ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦੀ ਜੋ ਆਪਜੀ ਦੀ ਸੰਗਤ ਵਿੱਚ ਹੈ । ਹਜ਼ਰਤ ਮੁਹੰਮਦ ਸਲਲੱਹੁ ਅਲੈਹਿ ਵਸਲਅਮ ਨੇ ਫ਼ਰਮਾਇਆ ਕਿ ਇਹੋ ਤਾਂ ਮੋਮਿਨ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨੀ ਹੈ ਤੁਸੀਂ ਮੁਨਾਫ਼ਕ ਨਹੀਂ ਹੋ ।

ਹਜ਼ੂਰ ਅਨਵਰ ਨੇ ਫ਼ਰਮਾਇਆ : ਇਹ ਸੋਚ ਸੀ ਸਹਾਬਾ ਦੀ ਅਤੇ ਜੱਦ ਇਹ ਅਹਿਸਾਸ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਫਿਰ ਮਨੁੱਖ ਦੁਆ ਤੇ ਇਸਤਗ਼ਫ਼ਾਰ ਚਾਹੀਂ ਆਪਣੀ ਹਾਲਤ ਸੁਧਾਰਣ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ।

ਹਜ਼ਰਤ ਮੁਹੰਮਦ ਸਲਲੱਹੁ ਅਲੈਹਿ ਵਸਲਅਮ ਦੇ ਸਹਾਬਾ ਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਖ਼ੁਸ਼ਕਿਸਮਤ ਸਨ ਕਿ ਜੱਦ ਆਪਣੀ ਹਾਲਤ ਉੱਪਰ ਗ਼ੌਰ ਕਰਕੇ ਫਿਕਰਮੰਦ ਹੁੰਦੇ ਤਾਂ ਆਪ ਜੀ ਦੀ ਸੰਗਤ ਵਿੱਚ ਚਲੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਫਿਰ ਹਜ਼ਰਤ ਮੁਹੰਮਦ ਸਲਲੱਹੁ ਅਲੈਹਿ ਵਸਲਅਮ ਦੀ 'ਕੁਵੱਤੇ ਕੁਦਸੀ' (ਪਵਿੱਤਰ ਸ਼ਕਤੀਆਂ) ਕਰਕੇ ਆਪਣਾ ਇਲਾਜ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਸਨ ਪਰ ਸਾਨੂੰ ਤਾਂ ਇਸ ਫਿਕਰ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਆਪਣੀਆਂ ਇਬਾਦਤਾਂ ਦੁਆਵਾਂ ਤੇ ਇਸਤਗ਼ਫ਼ਾਰ ਦੇ ਸਾਧਨ ਨੂੰ ਸਦਾ ਅਪਣਾਈ ਰਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸੇ ਸਾਧਨ ਚਾਹੀਂ ਆਪਣਾ ਇਲਾਜ ਕਰਦੇ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ । ਜੇਕਰ ਸਾਡਾ ਭਰਮ ਵੀ ਹੋਵੇ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਵਿੱਚ ਬਿਹਤਰ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਕਈ ਵਾਰ ਅਜਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਰੱਬ

ਤੋਂ ਦੂਰ ਲੈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਫਿਰ ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਅਸੀਂ ਧਰਮ ਤੋਂ ਵੀ ਦੂਰ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ ਫਿਰ ਲਾਇਲਾਜ ਰੂਹਾਨੀ ਰੋਗੀ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਹਨ । ਸੋ, ਇਸ ਪੱਖੋਂ ਬਹੁਤ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ।

ਹਜ਼ਰਤ ਮੁਸਲਿਹ ਮੌਊਦ ਰਜ਼ੀ ਅਲੱਹ ਅਨਹੁ ਇਕ ਵਾਰ ਇਹ ਵਿਸ਼ਾ ਵਰਨਣ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ਕਿ ਖੁਸ਼ੀ ਤੇ ਦੁਖ ਦਾ ਸੰਬੰਧ ਅਹਿਸਾਸ ਨਾਲ ਹੈ । ਉਧਾਰਣ ਲਈ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਦੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਵਿਆਹ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਇਸ ਵਿਆਹ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਲਈ ਜੇਕਰ ਕਰਜ਼ਾ ਵੀ ਲੈਣਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਕਰਜ਼ਾ ਲੈਕੇ ਉਹ ਖੁਸ਼ੀ ਕਰਨ ਦਾ ਜਤਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨਾਲ ਨੇੜਤਾ ਰਖਣ ਵਾਲੇ ਵੀ ਇਸ ਖੁਸ਼ੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਜਿੰਨ੍ਹਾ ਨੂੰ ਇਸ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸੰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਉਹਨਾਂ ਲਈ ਇਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਖੁਸ਼ੀ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਖੁਸ਼ੀ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਉਸ ਨਾਲ ਨੇੜਤਾ ਰਖਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਖੁਸ਼ੀ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਲਈ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਕਸ਼ਟ ਵਿੱਚ ਪਾਉਣਾ ਜਾਂ ਕਰਜ਼ਾ ਲੈਣਾ ਕੋਈ ਮਹਤੱ ਨਹੀਂ ਰਖਦਾ । ਇਸੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਆਪ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਪਾਲਕ ਹੋਵੇ, ਜੇਕਰ ਉਹ ਮਰ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਘਰ ਵਿੱਚ ਇਕ ਮਾਤਮ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਦੂਜੇ ਜਿੰਨ੍ਹਾ ਦੇ ਇਸ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸੰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਉਹਨਾਂ ਲਈ ਉਸ ਦਾ ਮਰ ਜਾਣਾ ਕੋਈ ਮਹਤੱ ਨਹੀਂ ਰਖਦਾ । ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਹੀ ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਦਿਨ ਮਰਦੇ ਹਨ, ਮੌਤਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਜਿੰਨ੍ਹਾ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਜਾਣਦੇ ਨਹੀਂ ਉਹਨਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਨਕਾਰੀ ਮਿਲਣ ਦੇ ਬਾਦ ਵੀ ਉਹ ਅਹਿਸਾਸ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਜੱਦ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਆਪਣਾ ਨੇੜਤਾ ਰਖਣ ਵਾਲਾ ਮਰ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਵੱਡੇ ਦੁੱਖ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਹੁੰਦਾ ਹੈ । ਹਜ਼ਰਤ ਮੁਸਲਿਹ ਮੌਊਦ ਰਜ਼ੀ ਅਲੱਹ ਅਨਹੁ ਵਰਨਣ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਅਹਿਸਾਸਾਂ ਦਾ ਵੀ ਅਦਭੁੱਤ ਵਿਵੇਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਇਕ ਗੱਲ ਇਕ ਲਈ ਖੁਸ਼ੀ ਦੀ ਘੜੀ ਅਤੇ ਸ਼ਾਂਤੀ ਤੇ ਸਕੂਨ ਦੀ ਘੜੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਪਰ ਦੂਜੇ ਲਈ ਮਾਤਮ ਤੇ ਸ਼ੋਕ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਰਖਦੀ ਹੈ ।

ਫ਼ਰਮਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਵਿਸ਼ੇ ਮੈਂਨੂੰ ਹਜ਼ਰਤ ਮਸੀਹ ਮੌਊਦ ਅਲੈਹਿ ਸਲਾਮ ਨੇ ਇਕ ਵਾਰ ਵਿਚ ਸਿਖਾਇਆ ਸੀ । ਫ਼ਰਮਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਹਜ਼ਰਤ ਮਸੀਹ ਮੌਊਦ ਅਲੈਹਿ ਸਲਾਮ ਬਕਾਇਦਾ ਅਖ਼ਬਾਰ ਪੜ੍ਹਿਆ ਕਰਦੇ ਸਨ । ਇਹ ਵੀ ਸਾਡੇ ਉਹਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਜਿੰਨ੍ਹਾ ਦੇ ਸੁਪੁਰਦ ਧਰਮ ਨੇ ਕੰਮਾ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਦਾਰੀ ਹੈ ਇਸ ਵਿੱਚ ਇਕ ਇਹ ਸਿੱਖਿਆ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਬਕਾਇਦਾ ਅਖ਼ਬਾਰ ਪੜ੍ਹਨੇ ਚਾਹੀਦਾ ਹਨ ਅਤੇ ਛੋਟੀਆਂ ਛੋਟੀਆਂ ਖ਼ਬਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਦੇਖ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ । ਬਹਿਰਗਾਲ ਫ਼ਰਮਾਉਂਦੇ ਹਨ ਆਪ ਬਕਾਇਦਾ ਅਖ਼ਬਾਰ ਪੜ੍ਹਿਆ ਕਰਦੇ ਸਨ । ਇਕ ਦਿਨ 1907 ਈ. ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਅਖ਼ਬਾਰ ਪੜ੍ਹਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਮੈਂਨੂੰ ਅਵਾਜ਼ ਦਿੱਤੀ, ਮਹਮੂਦ, ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਜੱਦ ਮੈਂ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਆਪਨੇ ਮੈਂਨੂੰ ਖ਼ਬਰ ਸੁਣਾਈ । ਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਮੈਂਨੂੰ ਉਸ ਦਾ ਨਾਂ ਚੇਤੇ ਨਹੀਂ ਉਹ ਮਰ ਗਿਆ ਹੈ । ਹਜ਼ਰਤ ਮੁਸਲਿਹ ਮੌਊਦ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਇਸ ਤੇ ਮੇਰਾ ਹਾਸਾ ਨਿਕਲ ਗਿਆ ਅਤੇ ਮੈਂ ਕਿਹਾ ਮੈਂਨੂੰ ਇਸ ਤੋਂ ਕੀ, ਹਜ਼ਰਤ ਸਾਹਬ ਨੇ ਫ਼ਰਮਾਇਆ ਇਸ ਦੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਤਾਂ ਮਾਤਮ ਪਿਆ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਤੁਸੀਂ ਕਹਿੰਦੇ ਹੋ ਮੈਂਨੂੰ ਕੀ । ਇਸ ਦਾ ਕੀ ਕਾਰਣ ਹੈ ਹਜ਼ਰਤ ਮੁਸਲਿਹ ਮੌਊਦ ਰਜ਼ੀ ਅਲੱਹ ਅਨਹੁ ਫ਼ਰਮਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਸ ਦਾ ਕਾਰਣ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਦੇ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧ ਨ ਹੋਵੇ ਉਸ ਦੇ ਦੁੱਖ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਅਤੇ ਇਸੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੋਈ ਖੁਸ਼ੀ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਖੁਸ਼ੀ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ।

ਸੋ, ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਚੇਤੇ ਰਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਪਣੇ ਪਿਆਰਿਆਂ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਸੰਤਾਨਾਂ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦੁਆਵਾਂ ਕਰਨੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ । ਖੁਸ਼ੀ ਤੇ ਗ਼ਮੀ ਦੇ ਮੌਕੇ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਮਾਤ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਸਾਧਾਰਣ ਤੌਰ ਤੇ ਵੀ ਸਾਡੇ ਖੁਸ਼ੀ ਤੇ ਗ਼ਮੀ ਦੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਜਮਾਤ

ਵੀ ਇਕ ਵਜੂਦ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸੇ ਸਮੇਂ ਅਹਿਸਾਸ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦ ਅਸੀਂ ਜਮਾਤ ਦੇ ਹਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਦੁੱਖ ਨੂੰ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਨੂੰ ਮਹਿਸੂਸ ਵੀ ਕਰਾਂਗੇ ਅਤੇ ਇਹ ਚੀਜ਼ ਹੈ ਜੋ ਜਮਾਤ ਵਿੱਚ ਏਕਤਾ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦਾ ਵੀ ਇਕ ਸਾਧਨ ਹੈ ।

ਫਿਰ ਕਈ ਲੋਕ ਇਤਰਾਜ਼ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜਮਾਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਧਾਰਣ ਲਈ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਮਿਲੀ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਦੇ ਵਿਰੁਧ ਕਾਰਵਾਈ ਹੋਈ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੇਰੇ ਖਿਲਾਫ ਜੋ ਫ਼ਲਾਣੀ ਕਾਰਵਾਈ ਹੋਈ ਹੈ ਗ਼ਲਤ ਹੋਈ ਹੈ ਅਤੇ ਫ਼ਲਾਣੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਵਿਰੁਧ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਪੱਖ ਪੂਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ । ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਕੋਈ ਨਵੀਂ ਚੀਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ । ਹਰ ਜ਼ਮਾਨੇ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਮਿਲਦੇ ਹਨ ਅੱਜ ਵੀ ਇਹ ਲੋਕ ਕਰਦੇ ਹਨ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਕਰਿਆ ਕਰਦੇ ਸਨ । ਸੋ, ਅਜਿਹੇ ਹੀ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਹਜ਼ਰਤ ਮੁਸਲਿਹ ਮੌਊਦ ਰਜ਼ੀ ਅਲੱਹ ਅਨਹੁ ਫ਼ਰਮਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ

ਹਕੀਕਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਨਿਜ਼ਾਮ (ਵਿਵਸਥਾ) ਦੀ ਦੁਰੁਸਤੀ ਲਈ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੀ ਏਕਤਾ ਦਾ ਇਕ ਦਾਇਰਾ (ਵ੍ਰਿਤ) ਹੁੰਦਾ ਹੈ । ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਮਤਿਭੇਦ ਵੱਡਾ ਦਿਖਾਈ ਦੇਵੇ ਪਰ ਜੇਕਰ ਉਹ ਕਿਸੇ ਫ਼ਸਾਦ ਦਾ ਸਬਬ ਨ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਸ ਮਤਿਭੇਦ ਰਖਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਜਮਾਤ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ ਪਰ ਇਕ ਦੂਜਾ ਵਿਅਕਤੀ ਭਾਵੇਂ ਉਸ ਤੋਂ ਘੱਟ ਮਤਿਭੇਦ ਰਖਦਾ ਹੋਵੇ ਪਰ ਉਸ ਦਾ ਮਤਿਭੇਦ ਕਿਸੇ ਫ਼ਸਾਦ ਦਾ ਸਬਬ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਜਮਾਤ ਵਿੱਚੋਂ ਕੱਢ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ । ਫ਼ਰਮਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਹਜ਼ਰਤ ਮਸੀਹ ਮੌਊਦ ਅਲੈਹਿ ਸਲਾਮ ਤੋਂ ਇਕ ਵਾਰੀ ਇਕ ਸਜੱਣ ਨੇ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਮੈਂ ਹੁਣੇ ਸ਼ੀਯਾ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਵਿੱਚੋਂ ਨਿਕਲ ਕੇ ਆਇਆ ਹਾਂ ਅਤੇ ਹਜ਼ਰਤ ਅਲੀ ਰਜ਼ੀ ਅਲੱਹ ਅਨਹੁ ਨੂੰ ਹਜ਼ਰਤ ਅਬੂਬਕਰ ਰਜ਼ੀ ਅਲੱਹ ਅਨਹੁ ਤੇ ਹਜ਼ਰਤ ਉਮਰ ਰਜ਼ੀ ਅਲੱਹ ਅਨਹੁ ਤੋਂ ਅਫ਼ਜ਼ਲ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿਉਂਕਿ ਮੇਰੇ ਉੱਪਰ ਸ਼ੀਯਾ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਦਾ ਬਹੁਤਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੈ । ਸੋ, ਕੀ ਮੈਂ ਇਸ ਅਕੀਦੇ ਦੇ ਹੁੰਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਮੈਂ ਆਪ ਦੀ ਬੈਅਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹਾਂ । ਹਜ਼ਰਤ ਮਸੀਹ ਮੌਊਦ ਅਲੈਹਿ ਸਲਾਮ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਲਿੱਖਿਆ ਕਿ ਆਪ ਬੈਅਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਟਾਕਰੇ 'ਤੇ ਹਜ਼ਰਤ ਮਸੀਹ ਮੌਊਦ ਅਲੈਹਿ ਸਲਾਮ ਨੇ ਇਕ ਵਾਰ ਕੁਝ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਕਾਦੀਆਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਚਲੇ ਜਾਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਬਾਰੇ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਵੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਕੀਤਾ, ਕਾਰਣ ਕੇਵਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਪੰਜ ਵੇਲੇ ਦੀਆਂ ਨਮਾਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਕੁਝ ਅਜਿਹੇ ਸਨ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਸੰਗਤ ਵਿੱਚ ਹੁਕਾ ਨੋਸ਼ੀ ਅਤੇ ਵਿਅਰਥ ਗੱਲਾਂ ਦਾ ਸ਼ੁਗਲਾ ਲਗਾ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ । ਸੋ, ਆਪ ਨੇ ਉਹ ਚੀਜ਼ ਜੋ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਨਹੀਂ ਰਖਦੀਆਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸ਼ਰਾਬ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰ ਮਨਾਹੀ ਰਖਦੀ ਹੈ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ 'ਤੇ ਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜਮਾਤ ਵਿੱਚੋਂ ਖ਼ਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਉਹ ਜਿਸ ਨੇ ਇਹ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਮੈਂ ਹਜ਼ਰਤ ਅਬੂਬਕਰ ਰਜ਼ੀ ਅਲੱਹ ਅਨਹੁ ਤੋਂ ਹਜ਼ਰਤ ਅਲੀ ਰਜ਼ੀ ਅਲੱਹ ਅਨਹੁ ਨੂੰ ਅਫ਼ਜ਼ਲ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ । ਇਹ ਹੁੰਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਵੀ ਕਿ ਹਜ਼ਰਤ ਮਸੀਹ ਮੌਊਦ ਅਲੈਹਿ ਸਲਾਮ ਦਾ ਆਪਣਾ ਇਹ ਅਕੀਦਾ ਸੀ ਕਿ ਹਜ਼ਰਤ ਅਬੂਬਕਰ ਰਜ਼ੀ ਅਲੱਹ ਅਨਹੁ ਹਜ਼ਰਤ ਅਲੀ ਰਜ਼ੀ ਅਲੱਹ ਅਨਹੁ ਤੋਂ ਅਫ਼ਜ਼ਲ ਹਨ ਉਸ ਨੂੰ ਬੈਅਤ ਕਰਨ ਦੀ ਅਗਿਆ ਦੇ ਦਿੱਤੀ । ਆਪ ਫ਼ਰਮਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਵਾਸਤਵ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਗੱਲਾਂ ਵਕਤੀ ਫ਼ਸਾਦ ਦੇ ਪੱਖੋਂ ਵੱਡੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਜੱਦਕਿ ਉਹ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਛੋਟੀਆਂ ਹੁੰਦੀ ਹਨ ਅਤੇ ਕੁਝ ਗੱਲਾਂ ਵਕਤੀ ਫ਼ਸਾਦ ਦੇ ਪੱਖੋਂ ਛੋਟੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਜੱਦਕਿ ਉਹ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਉਹ ਵੱਡੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ।

ਸੋ, ਵੇਕਤੀ ਫ਼ਸਾਦ ਦੇ ਪੱਖੋਂ ਕਦੇ ਵੱਡੀ ਗੱਲ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰ ਦਿਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਛੋਟੀ ਗੱਲ 'ਤੇ ਐਕਸ਼ਨ ਲੈ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਜੋ ਇਤਰਾਜ਼ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹਨ ਕਦੇ ਵੀ ਅਕਲ ਤੋਂ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਲਿਆ। ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਕੇਵਲ ਇਤਰਾਜ਼ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕੁਝ ਹਮਾਇਤੀ ਪੈਦਾ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਮਿਲੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਕਿ ਅਸਲ ਗੱਲ ਕੀ ਹੈ ਕਿਸ ਕਾਰਣ ਸਜ਼ਾ ਮਿਲੀ ਹੈ। ਸੋ, ਇਸ ਪੱਖੋਂ ਅਕਾਰਣ ਹੀ ਦਖਲਾ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਦੀਆਂ ਸਫ਼ਾਰਸ਼ਾਂ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ। ਹਾਂ ਜੱਦ ਨਿਜ਼ਾਮ (ਵਿਵਸਥਾ) ਸਮਝਦਾ ਹੈ ਜਾਇਜ਼ਾ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਫਿਰ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਮੁਆਫ਼ੀ ਵੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਕਰਤਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੈਂ ਕਿਹਾ ਅੱਜ ਕਲ ਵੀ ਹਨ। ਗਲਤ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ ਸਜ਼ਾ ਮਿਲੇ ਤਾਂ ਸੁਧਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਥਾਂ ਹੋਰ ਵੀ ਨਿਜ਼ਾਮ ਦੇ ਵਿਰੁਧ ਬੋਲਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਫਿਰ ਇਹ ਵੀ ਮੰਗ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਜਿਵੇਂ ਹਾਂ ਵੈਸੇ ਹੀ ਰਹਾਂਗੇ। ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਹੁੰਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਵੀ ਨਿਜ਼ਾਮੇ ਜਮਾਤ ਸਾਨੂੰ ਆਪਣਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਾਏ, ਅਸੀਂ ਸੁਧਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ।

ਹਜ਼ਰਤ ਮੁਸਲਿਹ ਮੋਉਦ ਰਜ਼ੀ ਅਲੱਹ ਅਨਹੁ ਨੇ ਇਕ ਵਾਰ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਤਰਬੀਯਤ (ਸੀਖ) ਲਈ ਇਕ ਲੇਖ ਲਿੱਖਿਆ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹਜ਼ਰਤ ਮਸੀਹ ਮੋਉਦ ਅਲੈਹਿ ਸਲਾਮ ਦੀ ਇਕ ਕਹਾਣੀ ਵਰਨਣ ਕੀਤੀ। ਆਪ ਲਿਖਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜਨਾਬ ਇਮਾਮ ਅਲੈਹਿ ਸਲਾਮ ਨੇ 5 ਸਤੰਬਰ 1898ਈ. ਨੂੰ ਅਸਰ ਦੀ ਨਮਾਜ਼ ਦੇ ਬਾਦ ਮੇਰੀ ਬਿਨਤੀ 'ਤੇ ਮੈਂਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੀ ਕਹਾਣੀ ਸੁਣਾਈ ਜਿਸ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰੱਬ ਉੱਪਰ ਭਰੋਸਾ ਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਸਚਾ ਤਕਵਾ ਇੰਸਾਨ ਨੂੰ ਇਸ ਯੋਗ ਬਣਾ ਦਿੰਦਾ ਕਿ ਰੱਬ ਆਪ ਉਸ ਦਾ ਪਾਲਕ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਫੰਗ ਨਾਲ ਉਸ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਖ਼ਬਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਸੋ, ਹਜ਼ਰਤ ਮਸੀਹ ਮੋਉਦ ਅਲੈਹਿ ਸਲਾਮ ਨੇ ਫ਼ਰਮਾਇਆ ਕਿ ਬੁਜ਼ੁਰਗ ਕਿਤੇ ਸਫ਼ਰ 'ਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ ਅਤੇ ਇਕ ਜੰਗਲ ਵਿੱਚੋਂ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਲੰਘਣਾ ਹੋਇਆ ਜਿੱਥੇ ਇਕ ਚੋਰ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਹਰ ਆਉਣ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਮੁਸਾਫ਼ਰ ਨੂੰ ਲੁੱਟ ਲਿਆ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਆਪਣੀ ਆਦਤ ਅਸੁਸਾਰ ਉਸ ਬੁਜ਼ੁਰਗ ਨੂੰ ਵੀ ਲੁੱਟਣ ਲਗਾ। ਬੁਜ਼ੁਰਗ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ 'ਵ ਫ਼ਿਸੱਮਾਇ ਰਜ਼ਾਕਾਕੁਮ ਵਮਾ ਤੁਆਦੁਨ' (وفي السماء رزقكم وما توعدون) ਅਰਥਾਤ ਅਕਾਸ਼ 'ਤੇ ਤੁਹਾਡਾ ਰਿਜ਼ਕ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸਦਾ ਤੁਸੀ ਵਾਦਾ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹੋ, ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਨੇਕੀਆਂ ਉੱਪਰ ਕਾਇਮ ਰਹੋ। ਫ਼ਰਮਾਇਆ ਕਿ ਤੁਹਾਡਾ ਰਿਜ਼ਕ ਆਕਾਸ਼ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਹੈ ਤੁਸੀਂ ਰੱਬ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰੋ ਅਤੇ ਤਕਵਾ (ਸੰਜਮਤਾ) ਧਾਰਣ ਕਰੋ। ਚੋਰੀ ਛੱਡ ਦਿਓ। ਰੱਬ ਆਪ ਤੁਹਾਡੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ। ਚੋਰ ਦੇ ਮਨ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਿਆ ਉਸ ਨੇ ਉਕਤ ਬੁਜ਼ੁਰਗ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਉੱਪਰ ਅਮਲ ਕੀਤਾ ਏਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਸੋਨੇ ਚਾਂਦੀ ਦੇ ਬਰਤਨਾਂ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੂੰ ਵੱਧੀਆਂ ਤੇ ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ ਖਾਣੇ ਮਿਲਣ ਲੱਗੇ। ਉਹ ਖਾਣਾ ਖਾਕੇ ਬਰਤਨਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਕੁਟੀਆ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਸੁੱਟ ਦਿੰਦਾ ਸੀ। ਸਬਬ ਨਾਲ ਇਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਉਹੋ ਬੁਜ਼ੁਰਗ ਓਥੋਂ ਫਿਰ ਲੰਘੇ ਤਾਂ ਉਸ ਚੋਰ ਨੇ ਜੋ ਹੁਣ ਬਹੁਤ ਨੇਕ ਤੇ ਸੰਜਮੀ ਬਣ ਗਿਆ ਸੀ ਉਸ ਬੁਜ਼ੁਰਗ ਨੂੰ ਸਾਰੀ ਅਵਸਥਾ ਦੱਸੀ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੈਂਨੂੰ ਕੋਈ ਹੋਰ ਆਇਤ ਦੱਸੋ। ਤਾਂ ਬੁਜ਼ੁਰਗ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ 'ਫ਼ਾਵਾ ਰਬੁੱਸੱਮਾਇ ਵਲ ਅਰਜ਼ਿ ਇਨੱਹੁਲਹੱਕ' (فورب السماء والارض انه الحق-) ਅਰਥਾਤ ਆਕਾਸ਼ ਤੇ ਧਰਤੀ ਦੇ ਰੱਬ ਦੀ ਸਹੁੰ ਨਿਸਚੇ ਹੀ ਸੱਚ ਇਹ ਹੈ। ਇਹ ਪਵਿੱਤਰ ਸ਼ਬਦ ਸੁਣਕੇ ਉਸ 'ਤੇ ਐਨ੍ਹਾ ਅਸਰ ਹੋਇਆ ਕਿ ਰੱਬ ਦੀ ਅਜ਼ਮਤ ਤੇ ਜਲਾਲ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਕਰਕੇ

ਤੜਪ ਉੱਠਿਆ ਅਤੇ ਇਸੇ ਵਿੱਚ ਜਾਨ ਦੇ ਦਿੱਤੀ । ਤਾਂ, ਇਹ ਇਕ ਅੱਠ ਦੱਸ ਸਾਲ ਦੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਕਹਾਣੀ ਸੁਣਾਈ ਹਜ਼ਰਤ ਮਸੀਹ ਮੌਊਦ ਅਲੈਹਿ ਸਲਾਮ ਨੇ ਅਤੇ ਫਿਰ ਉਹ ਅੱਗੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਹੀ ਇਹ ਕਹਿ ਰਹੇ ਹਨ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ ਵਿੱਚ ਕਿ ਤਕਵਾ (ਸੰਜਮਤਾ) ਧਾਰਨ ਕਰਨ ਨਾਲ ਕਿਹੋ ਜਿਹੀ ਦੌਲਤ ਨਸੀਬ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਰੱਬ ਜੋ ਧਰਤੀ ਤੇ ਆਕਾਸ਼ ਦੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਕੀ ਉਸ ਦੇ ਹੋਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸੰਦੇਹ ਹੈ । ਉਹ ਪਾਕ ਤੇ ਸਚਾ ਰੱਬ ਹੈ ਜੋ ਸਾਨੂੰ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਪਾਲਦਾ ਹੈ ਪੋਸਦਾ ਹੈ ਇਸ ਲਈ ਉਸੇ ਰੱਬ ਤੋਂ ਡਰੋ ਉਸ'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰੋ ਅਤੇ ਨੇਕ ਬਖ਼ਤੀ ਧਾਰਣ ਕਰੋ । ਇਹ ਹਜ਼ਰਤ ਮਸੀਹ ਮੌਊਦ ਅਲੈਹਿ ਸਲਾਮ ਦੇ ਜ਼ਮਾਨੇ ਵਿੱਚ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਸੀ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਸਿੱਖਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ ਜੋ ਅੱਜ ਕਲ ਵੱਡਿਆ ਲਈ ਸਮਝਣਾ ਔਖਾ ਹੈ । ਸੋ, ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਸਾਡੇ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰ ਇਕ ਨੂੰ ਚੇਤੇ ਰਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਤਕਵਾ (ਸੰਜਮਤਾ) ਉੱਪਰ ਚਲਣ ਦਾ ਜਤਨ ਕਰੋ ਅਤੇ ਰੱਬ ਦੇ ਵਜੂਦ ਉੱਪਰ ਐਨ੍ਹਾ ਭਰੋਸਾ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਉਸ'ਤੇ ਸਿਥਰ ਹੋਵੇ ਕਿ ਉਹੋ ਹੈ ਜੋ ਸਾਡੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹੈ ਉਹੋ ਹੈ ਜੋ ਸਾਨੂੰ ਪਾਲਦਾ ਪੋਸਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸੰਦੇਹ ਨਹੀਂ ਕਿ ਉਹੋ ਹੀ ਪਾਕ ਤੇ ਸਚਾ ਖ਼ੁਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸੇ ਤੋਂ ਸਾਨੂੰ ਡਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸੇ ਤੋਂ ਹਰ ਸਮੇਂ ਮੰਗਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸੇ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਾਨੂੰ ਝੁਕਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸੇ'ਤੇ ਸਾਨੂੰ ਹਰ ਸਮੇਂ ਭਰੋਸਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹੋ ਨੇਕੀ ਹੈ ਜੋ ਇਕ ਮੁਸਲਮਾਨ ਲਈ ਅਪਨਾਉਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਜਿਸ'ਤੇ ਈਮਾਨ ਲਿਆਉਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ'ਤੇ ਅਮਲ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ।

ਸੋ, ਵੱਡਿਆਂ ਲਈ ਵੀ ਇਸ ਦੀ ਬੱਚਿਆਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮਹਤੱ ਹੈ ਇਸ ਸਿੱਖਿਆ ਦੀ । ਅੱਜ ਕਲ ਦੇ ਦੌਰ ਵਿੱਚ ਜੱਦ ਅਸੀਂ ਇਹਨਾਂ ਗਲਾਂ ਨੂੰ ਭੁਲਦੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਤਕਵਾ (ਸੰਜਮਤਾ) ਤੋਂ ਕਈ ਵਾਰ ਲੋਕ ਦੂਰ ਹੱਟ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਰੱਬ ਉੱਪਰ ਭਰੋਸੇ ਦੀ ਥਾਂ ਲੋਕਾਂ ਉੱਪਰ ਬਹੁਤਾ ਭਰੋਸਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਚੇਤੇ ਰਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸਲ ਭਰੋਸਾ ਰੱਬ ਦੀ ਜ਼ਾਤ (ਵਜੂਦ) ਉੱਪਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ । ਸੋ, ਰੱਬ ਕਰੇ ਕਿ ਸਾਡੇ ਸਾਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਤਕਵਾ (ਸੰਜਮਤਾ) ਪੈਦਾ ਹੋਵੇ ।

Khulasa Khutba 22.07.2016

Delivered By : Hadhrat Khalifatul Masih Vth (atba)

Summarized by : Majlis Ansarullah Bharat

Tarnslated by : Shamshad Ahmad Eden, from Punjabi Desk

From : Nazarat Nashr-o-Isha'at Qadian-143516, Distt. Gurdaspur, Punjab (INDIA)

Toll Free Shoba Noorul Islam-1800-3010-2131